

ጥብቃ፣ ጥራትና ጥቅም

[illegible]

ՎԵՐԱՆԵՐԱՆՈՒՄ

ՈՒՆԻՓԱՆՈՒ Կայսրը ու Կայսրուհին անդրոյ
17ին կեաթին յառաջ երկաթի ճամբոյ Կոստ Գո-
ցին Կայսրը անկից մինչև Չիլի պիտոր երթայ-
միջուկ հոն դուռն երկաթի ճամբան ու անկից
անդին ալ շինուելու ճամբանից աչքէ անցընելու
համար: Ընթոյ վերջի բշտիցն Վիկնա կը դառնան
— Վիկնայի լապիլը՝ անցած տարւան Լե-
հրուն աղբատմբուլիւնն ժ՛ջ գլխաւոր յանցաւոր-
ներուն վրայ եղած գտատառնին վճիռն ու վճառի
կատարուիլը կը ծանուցանէ: Ըստ վճիռն դորու-
լիւնից, ղոն որ Կայսրը հրահան առաւ որ կա-
տարուի, վեց ապրտամբնելու դրոխնից յոնցանը-
նիւնուն համածոյն՝ Յուլիի Զին կատարումով
մահաւն պրտովը բնաւենցան, երկու հոյի ալ
ծանր բանտարկու լինան գտապարտուեցան:

q. c. q. q. r. s.

ՆԱԽԱԳԻՏ ԺՈՒՈՎ՝ պատգամաւորներուն խորհրդոյն սենեկին գոցուելուն լուրջ ասկից. նոյն պր (Օգոստոսի Յին) աստեամայներն ալ վերին սոփամ խորհրդոյ նստան. Նոյն խորհրդան մէջ արգարտութեան, ծովու ու արտերազմի պաշտօնականքը իրենց անդէն էին: Անոց պահպանը (garde des seaux) Թագաւորին հրովարտակը զարապետին ասուա, որով երկու սենեակներուն (chambres) ալ աւ տարան խորհուրդները կը վերջացնէր: Վարապետը հրովարտակին ասուա ու կորպաշ, բոլոր ժողովքը սկսաւ Վերջէ արդոյ ազաղակէ: — Պատգամաւորներուն սենեկին մէջը հալիւր պատրաստուրի լամբ ժողովքէն, արտաքին գործերուն, Երկրպարտութեան, վաճառականութեան ու հրապարակական, գործերուն պաշտօնականքը ամեն մէկը իրենց տեղը նստած էին: Այլ Արդի Թագաւորին՝ խորհրդոյ սենեակները գոցելու համար ասեա՛ծ հրովարտակը կորպաշ. ժողովքը սկսաւ

Անոցէ՛ արդոյ կանչել : Վահեբեցը թողուց իր
աթոռը գնաց, ու ժողովականներն ալ գլուխդան :

— Փարիշ, 10 Օգոստոս: Ընտրած Զաւարաւորը,
իր քայրը, Թագուհին, Նեմուրի ու Օմայի կքսերը
ու իրենց բնասեղբրը, ձաւենգիլի իշխանուհին ու
սուրիշ երեւելի իշխանները ինչ գլխակը զաւորն:
Ճամբան ուր ար կը հանգիպէին՝ անուրդին կոտաւ-
ախարհիկը իրենց արժ անուար զուարէն ու յարդու-
նելիներ կը զուգրենէն:

— Ինչպե՞ս ծագեցին ու շտապարային գոյերն
 ւշաշունակաբերութիւն փարթեզէն համանոց դուռը, որ
 Վարդիգ զենադանին համեմտ տունը՝ պատշաճ յար-
 զույթէն չուզեցնէին, ինչպէ՞ս որ Վարդիպեյն ստա-
 րակարար մը ստփորտով ծէնէ։

— ըստենք իշխանը իր նաւատորմովը
(Գնական) Օգոստոսի 2ին գեաւեապոլիս կը կենար։
Նաւատորմին կէսը ղէպ ի Թաւնիս առաջատեղը։

— Այցած օրերը Գ. Լեալեթ՝ պատգա-
մաւորներուն խորհրդանան մէջ ինչպէս արտահայտեալ են
տառներուն ու ինչպէս արտահայտեալ են մտքներն անոն-
տառներէն, որ Անդալալիէ կոմսին յանձնարած է,
իսկաւ խօսքերով մար զարկած էր, ու զանազան
գրութիւններով ինչպէս արտահայտեալ են Տրատարա-
կան էր: Ինչպէս արտահայտեալ են իրենց իրենց կան-
չեց, ու այս բանին վրայ իրենց հետ երկրորդ ընտ-
րութիւնը: Այս տոմարներն իրենց հետեւեալ կամ
խորհրդանան մէջ ինչպէս արտահայտեալ են, այս-
պէս արտահայտեալ են իրենց հետեւեալ իրենց հետեւեալ
կրկնայն օրերէն:

— Վրանի մը տարի յուսաջ էր որ Վազ-
դիմ Կարդեկան կղզեներուն տիրեց, Վազդեկացոց
բնակիչները կը պատմեին թէ արդէն 1792ին Կար-
ձան Նաւասարտը, որ Լը Յօթիս ժամառահանիկ Նաւուն
էր հրամայէր, առ Կարդեկանի տրքիպեղապօսը
քամար էլած էր, ու Վազդեկացոց անուամբը ան
կղզեներուն տիրած էր։ Լ'ս պատմութիւնը՝ որ
արդէն ամէն մանր պրտորոգաներովը պատմուելուն
համար ստորոգ. կը համարուէր, հիմն՝ հետեւեց
Եւդա-Հիմա կղզւոյն վրայ նոր գտնուած յիշատա-
կարանին համար բոլորովին ճշմարիտ կը տեսուի։
Լ'ս յիշատակարանը բուրդ մըն էր, բայց բոլորովին
վիշկեղած ու քանդուած։ Լ'ներակներուն մէջն
պոռութեամբը բնօրինակ հաղն քար մը կայտն
գտնուէր, որուն վրայ կէս մը արեւած արմատա-
գրութիւն մը մնացած էր, որն որ 1792 տարին
ու Մայիս ամիսը կը ցուցնէր, որ ժամանակն որ
Կարձան Նաւասարտը կղզւոյն տիրած էր։

... () Գրաստախի Դին աստեղագիտութեան խոր-
հրդական մէջ Պ. Տիբեռնի Ալեքսիի փայլ ժողոված
ունիշխութիւնները յայտնեց : Ըստ աստիճանի տիե-
րեքէն կ'երեւայ որ Ալեքսի 110,000 զայլական
ունի, որոնցմէ 17,000ը կրնան գէշը կրել ու բա-
ղաբաղի զորաց կարգը կր սեպուին, արմը՝ թէ որ
պատմութեամբ զոյգը ինչեւեռն զէս՝ պատահալով
կ'իմպաւ ըլլայ, իրենք, իրենցմէ Ալեքսի կրնան
շարժարանել : Ի սեպարան զալլականութեան մէջ

դի հանդերք եւ ոչ ալ տղար կային. Տիւն 25,000
կեանդերք ու 42,000 տղար էր գտնուին, որոնց
4000ը գտնուուին կ'երթնան: Ողջովն ըջիւր
ըստած էր սանդները պղտիկ աղքիկէիտու կ'Թու-
թիւնը էր Տօղան: Կ'ըն կուսանդները Վրոսանդիկ
միջ. Տիւնդներն ալ կը գարմանն: Նոյնպէս աղ-
քատ ու Տիւնդ Արտաբոյններուն՝ որոնք որ սնա-
պտանն կը մտնէն իրենց էր. զան, դիգինն ալ աս
կուսանդները էր սնան: Կ'ընիէ միշտ ամէն զր աս
կուսանդներուն Տիւնդանդանդին միջ Տարիս ր Արտ-
աբոյն անպակաս կը գտնուին:

— Գրաբեկ, 11 Օգոստոս: () Ուալի գ. քսեն Նշէ-
րիի քնդհանաւ Էտտաւար անուանուելուն Սանի-
իէէօրի մէջ Տրապարակոմիսիւնը ժծուրա կը տա-
սուի: Դժ քսեն իշխանութեանար ասի Զանկա-
նիէ զորապետը Այճէրիի գաւառին, Էամբրիփեը
զորապետը Օրսն գաւառին, Միկոյ զորապետը,
Կոստանդին գաւառին տիսար Տրամբլեն: Պիւժոյ
սպարապետը յայտնապէս աս որչափս զէ՛՛ Էյո՛՛
է, Է՛քսեն, որուն համար ալ իրեն՝ պաշտանեանե-
լաւն խորհրդէն զսֆերէջ բլապը յառաջ չգնայ:

— () ցառաւ 3ին աստիւղայնքուն իւր Տը-
գետն ռ-յ Դ. Կիցը արաւորին դորմց պաշտնեան
տար աէբութեանց եւ մանաւանդ Հիւրեոտիյի ու
Խաթիւյի Տէս բանանք յաղաքական իշխան փոյ
ու իւրք աստու է ²:

«11» Հիմա խոսող պատուական ճորտարարխոսաց (Պ. Ֆրոֆենկ) օրն որ առ բանեալս ու միայն խնդիր արած էր, և ոչ առ ասանկալաց խորհուրդք առ իրեն արած հարդանացը պատասխան տալու ասանկ մէջ զրոնի բանի միայն յոսելեամբ անցնելուս համար պիտի որ պարմանայ. ասինքն իմ պարման է, իմ իրաւունքն է: Բայց ուն է ասէկը որ առ երկու խնդրոց մէջ (Հէրակտայի ու Իսապիլիի հետ) Իսապիլիի բռնած լրացարեանս իմ էան ճամբան ծածկելու բանն էր չունի: «12» Եւ նաեւ առ խնդիրներս համար միտար յայտնի բնուած օգտակար է: Բնուող պատասխանն ասելն ամենեւին չեմ հրամարիւր. բայց պատասխանիկ կարճ բլլալուն չցարմանան ունիշիրքները: Եւ երեւեանից միայն ամեն բանն յառաջ կ'աղակ էր եւս բողբոջին ասաւ ու զարեւել ժամածմունք չ'ըջէլ: «13» Բայտի որ մենք Հէրակտայի ներքին բաներուն մէջ խոսեալի կ'ուզէրք, ասարքս ուրիշէն դարձքին մէջ մանկ կը բացանայ. . . . Աշիրբոյ մտածու իմ խնն աչ, և է որ ամենից կ'ըսեն, իրեւ իմ է մենք Հէրակտայայց արգիւք կ'ըրանք երեւելիք զարուգային կարգաւորութեան ու զանաւորութեան զարանց մէջ հարկաւ որ եղած նորոգութիւններ յնեալս, 14) Կիցկ համասա մը առ երկու ամբաստանութեանց զիմ զ'նեղի Լաքի՝ խոսք յուսալ ասանկով կ'ըսէ: «15» Ինչ Հէրակտայի հետ ունեցած բողբոջին պարզ, զբաւնն ու գործնական լրացարարութեան աս է. . . . Արամանկան դարձը մէն է որ ձ դարե ի վեր Հէրակտոս Լուրդայի համաստեիւր, համարու մը ու յարազտ իմեր կը հայեղէ, ուստի ամեն մարդու առեւելս աչ համարմի ունեւալս սոց մանարդ իմն ունի:

9. Որպես աշուղներ Նիկիթյուր ձեզ Պ. Կելզյան խոսակցու-
թյունները մեծ ազդեցություն ունենալու պարտքն անհուսա-
կոր լինելը առաջ եւս մեծ ազդեցություն կառաջն առնող
որմեջ որ կրնա բարձրացնել (բարձրացնել) ընտանի տներն:

